

EUROOPA KOHTU OTSUS

26. september 2000*

Tehnilised standardid ja eeskirjad – Teatamiskohustus ja õigusaktide vastuvõtmise edasilükkamine – Kohaldatavus tsiviilkohtumenetluste korral

Kohtuasjas C-443/98,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EÜ asutamislepingu artikli 177 (nüüd EÜ asutamislepingu artikkel 234) alusel Pretore di Milano (Itaalia) esitatud taotlus, millega soovitakse saada selles kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Unilever Italia SpA

ja

Central Food SpA,

eelotsust nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT 1983, L 109, lk 8), mida muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. märtsi 1994. aasta direktiiviga 94/10/EÜ, millega muudetakse oluliselt teist korda direktiivi 83/189/EMÜ (EÜT 1994, L 100, lk 30),

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president G. C. Rodríguez Iglesias, kodade esimehed L. Sevón ja R. Schintgen, kohtunikud P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann (ettekandja), J.-P. Puissochet, H. Ragnemalm, M. Wathelet ja V. Skouris,

kohtujurist: F. G. Jacobs,

kohtusekretär: vanemametnik D. Louterman-Hubeau,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Unilever Italia SpA, esindajad Milano advokatuuri advokaadid F. Capelli ja G. Votta,
- Itaalia valitsus, esindaja välisministeeriumi diplomaatilise talituse juhataja professor U. Leanza, keda abistas *avvocato dello stato* I. M. Braguglia,
- Belgia valitsus, esindaja välisasjade, väliskaubanduse ja arengukoostöö ministeeriumi õigustalituse peavalitsuse nõuniku asetäitja A. Snoecx,
- Taani valitsus, esindaja välisministeeriumi osakonnajuhataja J. Molde,
- Madalmaade valitsus, esindaja välisministeeriumi Euroopa õiguse talituse juhataja M. A. Fierstra,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad õigustalituse ametnik P. Stancanelli, ja sama talituse juurde lähetatud riiklik ametnik M. Shotter,

arvestades kohtuistungil ettekannet,

olles 16. novembri 1999. aasta kohtuistungil ära kuulanud suulised märkused, mida esitasid Unilever Italia SpA, Itaalia valitsus ja komisjon,

olles 27. jaanuari 2000. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1. 6. novembri 1998. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtusse sama aasta 7. detsembril, esitas Pretore di Milano EÜ asutamislepingu artikli 177 alusel (nüüd EÜ asutamislepingu artikkel 234) eelotsuse küsimuse nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord (EÜT 1983, L 109, lk 8), mida muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. märtsi 1994. aasta direktiiviga 94/10/EÜ, millega muudetakse oluliselt teist korda direktiivi 83/189/EMÜ (EÜT 1994, L 100, lk 30, edaspidi „direktiiv 83/189“).

2. See küsimus kerkis esile kohtuvaidluses, mille poolteks olid ettevõtte Unilever Italia SpA (edaspidi „Unilever“) ja ettevõtte Central Food SpA (edaspidi „Central Food“), seoses Unileveri poolt teostatud oliiviõli tarnimisega ettevõtte Central Foods poolt.

Ühenduse õigussätted

3. Direktiivi 83/189 artikli 1 punktides 1, 2 ja 9 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. toode – iga tööstuslikult valmistatud toode ja põllumajandustoode;

2. tehniline spetsifikatsioon – dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, nagu kvaliteet, kasutusotstarve, ohutus või mõõtmed, sealhulgas nõuded toote müüginimetuse, terminite, tunnuste, kontrollimise ja kontrollimeetodite, pakendamise, märgistamise või etikettimise ning vastavushindamismenetluse kohta;

Termin „tehniline spetsifikatsioon“ hõlmab asutamislepingu artikli 38 lõike 1 kohaselt ka põllumajandustoodete tootmismeetodeid ja -protsesse, direktiivi 65/65/EMÜ artiklis 1 määratletud inimtarbeks ja loomadele mõeldud tooteid ning ravimeid, samuti teiste toodete tootmismeetodeid ja -protsesse, kui need mõjutavad toodete omadusi;

...

9. tehnilised eeskirjad – tehnilised spetsifikatsioonid ja muud nõuded, sealhulgas vastavad haldusnormid, mille järgimine turustamisel või kasutamisel liikmesriigis või selle põhiosas on *de jure* või *de facto* kohustuslik, samuti

liikmesriikide õigus- ja haldusnormid, mis keelavad toote valmistamise, impordi, turustamise või kasutamise, välja arvatud need normid, mis on sätestatud artiklis 10.

...“

4. Direktiivi 83/189 artikli 8 lõigetes 1–3 on sätestatud:

„1. Piiramata artikli 10 kohaldamist, edastavad liikmesriigid viivitamata komisjonile kõik tehniliste eeskirjade eelnõud, välja arvatud siis, kui tegemist on rahvusvahelise või Euroopa standardi täieliku teksti ülevõtmisega, mille puhul piisab teatest vastava standardi kohta; nad teatavad komisjonile ka põhjused, miks selliste tehniliste eeskirjade jõustamine oli vajalik, kui neid põhjusi ei ole eelnõus juba selgitatud.

...

Komisjon teatab liikmesriikidele viivitamata tehniliste eeskirjade eelnõust ja kõikidest temale edastatud dokumentidest; ta võib arvamuse saamiseks suunata selle eelnõu ka artiklis 5 nimetatud komiteele ja vajaduse korral kõnealuse valdkonna eest vastutavale komiteele.

...

2. Komisjon ja liikmesriigid võivad tehniliste eeskirjade eelnõu edastanud liikmesriigile märkusi teha; liikmesriik arvestab neid märkusi tehniliste eeskirjade edaspidisel ettevalmistamisel nii palju kui võimalik.

3. Liikmesriigid edastavad tehniliste eeskirjade lõpliku teksti viivitamata komisjonile.“

5. Direktiivi 83/189 artiklis 9 on sätestatud:

„Liikmesriigid lükkavad tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise edasi kolme kuu võrra alates päevast, mil komisjon sai artikli 8 lõikes 1 ettenähtud teabe.

2. Liikmesriigid lükkavad:

– nelja kuu võrra edasi sellise tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise, mis artikli 1 lõike 9 teise taande tähenduses on vabatahtliku kokkuleppe vormis,

– kuue kuu võrra edasi iga muu tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise, piiramata seejuures lõigete 3, 4 ja 5 kohaldamist,

alates päevast, mil komisjon sai artikli 8 lõikes 1 ettenähtud teabe, kui komisjon või teine liikmesriik esitab kolme kuu jooksul alates kõnealusest kuupäevast üksikasjaliku arvamuse, mille kohaselt kavandatud meede võib põhjustada takistusi kaupade vabale liikumisele siseturul.

Asjaomane liikmesriik annab komisjonile aru meetmetest, mille võtmist ta nende üksikasjalike arvamuste tõttu kavandab. Komisjon avaldab selle kohta oma arvamust.

3. Liikmesriigid lükkavad tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise edasi 12 kuu võrra alates päevast, mil komisjon sai artikli 8 lõikes 1 ettenähtud teabe, kui komisjon kolme kuu jooksul pärast seda päeva teatab oma kavatsusest teha ettepanek vastu võtta samas küsimuses direktiiv, määrus või otsus vastavalt asutamislepingu artiklile 189.

4. Liikmesriigid lükkavad tehniliste eeskirjade eelnõu vastuvõtmise edasi 12 kuu võrra alates päevast, mil komisjon sai artikli 8 lõikes 1 ettenähtud teabe, kui komisjon kolme kuu jooksul pärast seda päeva jõuab järeldusele, et tehniliste eeskirjade eelnõu käsitleb küsimust, mida käsitleb vastavalt asutamislepingu artiklile 189 nõukogule esitatud direktiivi-, määruse- või otsuseettepanek.

5. Kui nõukogu võtab lõigetes 3 ja 4 viidatud ooteaja jooksul vastu ühise seisukoha, pikendatakse seda tähtaega lõike 6 kohaselt 18 kuuni.

6. Lõigetes 3, 4 ja 5 viidatud kohustused kaotavad kehtivuse, kui:

- komisjon teatab liikmesriikidele oma kavatsusest loobuda ühenduse siduva õigusakti kohta ettepaneku tegemisest või selle vastuvõtmisest,
- komisjon teatab liikmesriikidele oma eelnõu või ettepaneku tagasivõtmisest,
- komisjon või nõukogu on vastu võtnud ühenduse siduva õigusakti.

7. Lõikeid 1–5 ei kohaldata sellistel juhtudel, kui rahva tervise või ohutuse või loomade või taimede kaitsmisega seoses olevatest tõsistest ja ettenägematutest asjaoludest tekkinud kiireloomulistel põhjustel peab liikmesriik tehnilised eeskirjad väga lühikese aja jooksul ilma nõupidamisvõimaluseta ette valmistama, et nad viivitamata avaldada ja kehtestada. Liikmesriik põhjendab võetud meetmete kiireloomulisust artiklis 8 ettenähtud teabes. Komisjon esitab oma arvamuse teate kohta niipea kui võimalik. Juhtudel, kui käesolevat menetlust on kasutatud vääriti, võtab komisjon vajalikke meetmeid. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti.“

6. Direktiivi 83/189 artikli 10 lõike 1 esimeses taandes on sätestatud:

„Artikleid 8 ja 9 ei kohaldata liikmesriikide nende õigus- ja haldusnormide või vabatahtlike kokkulepete suhtes, mille abil liikmesriigid:

- järgivad ühenduse siduvaid õigusakte, mille tulemusena võetakse vastu tehnilised spetsifikatsioonid“.

7. 30. aprilli 1996. aasta otsuses kohtuasjas C-194/94: CIA Security International, EKL 1996, lk I-2201 (edaspidi „CIA Security Internationali kohtuotsus“), punktides 54 ja 55 on Euroopa Kohus sedastanud, et direktiivi 83/189 tuleb tõlgendada nii, et teatamiskohustuse eiramine toob kaasa selle, et asjassepuutuvad tehnilised eeskirjad ei ole

kohaldatavad ning neid ei saa üksikisikute vastu kasutada ning et üksikisikud saavad neile tugineda siseriiklikus kohtus, kes on kohustatud jätkma kohaldamata siseriikliku tehnilise eeskirja, millest ei ole direktiivile vastavalt teatatud.

8. Nagu Euroopa Kohus on otsustanud oma 16. juuni 1998. aasta otsuses kohtuasjas C-226/97: Lemmens, EKL 1998, lk I-3711, punktis 35, rikub tehniliste eeskirjadest mitteteatamine nende eeskirjade vastuvõtmise menetlusnormi ja toob kaasa selle, et asjassepuutuvad tehnilised eeskirjad ei ole kohaldatavad, niivõrd kuivõrd see takistab nendele eeskirjadele mittevastava toote kasutamist või turustamist.

Itaalia õigusaktid ja teatamismenetlus

9. Kohtutoimikust ilmneb, et Itaalia parlamendile esitati 27. jaanuaril 1998. aastal erinevate oliivõli liikide geograafilist päritolu kajastavat märgistamist reguleeriva seaduse eelnõu. Seaduse lugemine senatis toimus sama aasta veebruaris ja märtsis ning saadikutekojas aprillis ja juunis.

10. Komisjon, kes oli vahepeal saanud mainitud eelnõu kohta teavet, palus, et Itaalia ametiasutused teataksid talle direktiivi 83/189 kohaselt sellest eelnõust, mida Itaalia ametiasutused 4. mail 1998 ka tegid. Seejärel teavitas komisjon eelnõust liikmesriike ning avaldas 10. juunil 1998 Euroopa Ühenduste Teatajas teatise, milles oli mainitud, et direktiivi 83/189 artikli 9 lõikes 1 sätestatud kolmekuuline edasilükkamisperiood enne vastuvõtmist lõpeb 5. augustil 1989 ning milles juhiti samuti tähelepanu asjaolule, et CIA Security Internationali kohtuotsuse kohaselt peab siseriiklik kohus keelduma kohaldamast siseriiklikku tehnilist eeskirja, millest ei ole direktiivi 83/189 kohaselt teatatud, nii et asjaomaseid tehnilisi eeskirju ei ole võimalik üksikisikute vastu kasutada (EÜT 1998, C 177, lk 2).

11. 23. juulil 1998 teatas komisjon Itaalia ametiasutustele oma kavatsusest võtta eelnõuga kaetud valdkonnas vastu õigusakt ning palus neil direktiivi 83/189 artikli 9 lõike 3 alusel lükata seaduse vastuvõtmine edasi kaheteistkümne kuu võrra alates oma teatise esitamise kuupäevast.

12. Pärast lõplikku heakskiitmist Itaalia parlamendi mõlemas kojas allkirjastasid vabariigi president, peaminister ja põllumajandusminister 3. augustil 1998 seaduse nr 313, millega reguleeritakse Itaalia päritolu neitsioliiviõli ja ekstra-neitsioliiviõli märgistamist.

13. Järgmisel päeval teatas komisjon Itaalia alalisele esindajale Euroopa Liidu juures, et kui mainitud seadus avaldatakse väljaandes *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*, alustab komisjon asutamislepingu artikli 169 (hilisem EÜ asutamislepingu artikkel 226) alusel rikkumismenetlust ning teatas, et kui seadus avaldatakse enne 4. maid 1999, ei saa seda üksikisikute vastu kasutada.

14. 4. augustil 1998 sai komisjon Hispaania ja Portugali valitsustelt direktiivi 83/189 artikli 9 lõike 2 kohased üksikasjalikud arvamused, mille kohaselt seaduse eelnõud tuleks muuta ja 5. augustil sai komisjon Madalmaade valitsuselt artikli 8 lõike 2 kohased märkused.

15. Vaidlusalune seadus avaldati 29. augustil 1998 väljaandes *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* nr 201 ja see jõustus järgmisel päeval.

16. Mainitud seaduse artiklis 1 on sisuliselt sätestatud, et kõnealuseid õlisid võib Itaalias turustada märkega, et need on „toodetud“ või „valmistatud“ Itaalias, vaid juhul, kui kogu saagikoristusüksusel, tootmine, töötlemine ja pakendamine on toimunud Itaalias. Itaalias kas täielikult või osaliselt teistest riikides pärinevatest õlidest valmistatud õli puhul tuleb etiketil näidata asjaomased protsendimäärad ja õli päritoluriigid; igasugune selline õli, millel mainitud märkeid ei ole esitatud, tuleb turustada nelja kuu jooksul alates seaduse jõustumisest, pärast seda kuupäeva turustamata õli tuleb turult kõrvaldada.

17. 22. detsembril 1998 võttis komisjon määrusega (EÜ) nr 2815/98 oliiviõli turustusnormide kohta (EÜT 1998, L 349, lk 56) vastu korra, millest ta oli Itaalia ametiasutustele teatanud ja milles on eeskätt sätestatud neitsioliiviõli ja ekstra-neitsioliiviõli päritolulunnuste toote etiketidel või pakendil esitamise eeskirjad.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

18. 29. septembril 1998 tarnis Unilever Central Foodi tellimusel mainitud ettevõtjatele 5 330 708 Itaalia liiri eest 648 liitrit ekstra-neitsioliiviõli.

19. Oma 30. septembri 1998. aasta kirjas teatas Central Food Unileverile, et tarnitud oliiviõli ei olnud märgistatud vastavalt vaidlusalusele seadusele. Seetõttu keeldus Central Food tasuma võlguoldavat summat ning palus Unileveril viia ära tema laos ladustatud kaup.

20. 2. oktoobril 1998 vaidlustas Unilever Central Foodi seisukoha. Väites, et direktiiviga 83/189 sätestatud tehniliste eeskirjade eelnõu teatamismenetluse ja läbivaatamise käigus nõudis komisjon, et Itaalia Vabariik ei võtaks õli märgistamise valdkonnas kuni 5. maini 1999 vastu uusi õigusakte ja viidates CIA Security International kohtuotsusele, leidis Unilever, et vaidlusalust seadust tuleks jätta kohaldamata. Kinnitades, et tarnitud oliiviõli oli täielikus vastavuses Itaalias kehtivate õigusaktidega, kutsus Unilever Central Foodi üles tarnega nõustuma ja tasuma võlguoldav summa.

21. Pärast Central Foodi veelkordset keeldumist esitas Unilever 21. oktoobril 1998 Pretore di Milanole hagiavalduse, nõudes tarnehinnale vastava summa ulatuses makse tasumist.

22. Sellises olukorras otsustas Pretore di Milano kohtuotsuse tegemise edasi lükata ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas siseriiklik kohus, kellele on esitatud taotlus maksekorralduse määramiseks sellise ekstra-neitsioliiviõli tarnimise eest, mis on märgistatud mittevastavalt liikmesriigis väljakuulutatud ja jõustunud siseriikliku seaduse (3. augusti 1998. aasta seadus nr 313) sätetele, võib selle seaduse sätteid kohaldamata jätta, kui Euroopa Komisjon on ekstra-neitsioliiviõli, neitsioliiviõli ja oliiviõli märgistamist hõlmava siseriikliku seaduseelnõu teatamismenetluse ja läbivaatamise käigus direktiivi 83/189/EMÜ (millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord) artikli 9 lõike 3 alusel hoiatanud teate esitanud liikmesriiki, et see ei võtaks vastu uusi õigusakte oliiviõli turustamiseeskirjade valdkonnas kuni vastava ühenduse õigusakti vastuvõtmiseni ning on määranud selle keelu jaoks kindlaks tähtaja (kuni 14. septembrini 1999)?“

Eelotsuse küsimus

Vaidlusaluse seadusega hõlmatavate tehniliste märgistamiseeskirjade laad

23. Esmalt tuleks vaadelda küsimust, kas vastab tõele, et eelotsuse küsimusel puudub sisu, kuivõrd vaidlusalune seadus ei ole direktiivi 83/189 kohaldamisalas, nagu seda väidab Itaalia valitsus.
24. Itaalia valitsus väidab esiteks, et vaidlusalune seadus ei hõlma eeskirju, mida võiks käsitleda tehniliste eeskirjadena direktiivi 83/189 tähenduses. Valitsus toob välja asjaolu, et vaidlusaluse seaduse eesmärgiks on tarbijate kaitsmine sellega, et neile esitatakse nõuetekohane teave oliiviõli päritolu või allika kohta, märkides samuti, et tegemist on põllumajandustoodetega ning et vaidlusaluses seaduses sätestatud eeskirjad ei hõlma ja ei mõjuta kõnealuste toodete omadusi.
25. Selles osas tuleb nentida, et artikli 83/189 artikli 1 punktis 1 toodud mõiste „toode” hõlmab nii tööstus- kui põllumajandustooteid ja direktiivi 83/189 sama artikli punktis 2 on mõiste „tehniline spetsifikatsioon” määratletud kui dokumendis sisalduv spetsifikatsioon, millega nähakse ette toote nõutavad omadused, sealhulgas nõuded toote märgistamise või etikettimise kohta. Selliseid spetsifikatsioone sisaldavaid siseriiklikke õigusakte tuleb käsitleda tehniliste eeskirjadena direktiivi 83/189 tähenduses sõltumata sellest, millised on nende õigusaktide vastuvõtmise põhjendused (vt selles osas 20. märtsi 1997. aasta otsust kohtuasjas C-13/96: Bic Beneluxi, EKL 1997, lk I-1753, punkt 19).
26. Seega hõlmab vaidlusalune seadus, millega reguleeritakse oliiviõli märgistamist, eeskirju, mida tuleb käsitleda tehniliste spetsifikatsioonidena direktiivi 83/189 tähenduses.
27. Kuivõrd nende eeskirjade järgimine on oliiviõli Itaalias turustamiseks õiguslikult kohustuslik, on samaaegselt tegemist ka tehniliste eeskirjadega direktiivi 83/189 artikli 1 punkti 9 tähenduses.
28. Teiseks väidab Itaalia valitsus, et vaidlusaluse seaduse suhtes ei tuleks kohaldada direktiivi 83/189 artiklist 10 tulenevat teatamiskohustust, kuivõrd see seadus võeti vastu vastavalt nõukogu 18. detsembri 1978. aasta direktiivile 79/112/EMÜ, toiduainete märgistust, esitlust ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1979, L 33, lk 1), mille artikli 3 lõike 1 punktis 7 on sätestatud kohustus näidata toote etiketil ära toote päritolukoht või valmistamise koht juhul, kui selle teabe puudumine võib tarbijat eksitada toiduaine tegeliku päritolu või valmistamiskoha osas.
29. Sellist seisukohta ei ole võimalik toetada. Nagu komisjon on varasemalt märkinud, jätab direktiivi 79/112 see üldsõnaline säte liikmesriikidele piisavalt suure otsustamisvabaduse selleks, et oleks võimalik vältida olukorda, kus toote päritolu kajastavat märgistamist reguleerivad riiklikke eeskirju, nagu vaidlusalune seadus, võib käsitleda riiklike õigussätetena, mis vastavad siduva loomuga ühenduse õigusaktile direktiivi 83/189 artikli 10 lõike 1 esimese taande tähenduses.
30. Seda silmas pidades tuleb järeldada, et vaidlusaluse seadusega hõlmatavate märgistamiseeskirjade näol on tegemist direktiivis 83/189 mainitud tehniliste eeskirjadega.

Direktiivi 83/189 artikli 9 sätete eiramise tagajärjed

31. Oma eelotsuse küsimusega küsib siseriiklik kohus sisuliselt, kas siseriiklik kohus peab tsiviilmenetluse käigus, mille poolteks on üksikisikud ja mis käsitleb lepingulisi õigusi ja kohustusi, jätma kohaldamata siseriikliku tehnilise eeskirja, mis on vastu võetud direktiivi 83/189 artiklis 9 sätestatud õigusaktide vastuvõtmise edasilükkamisaja kestel.

32. Selles osas väidab Unilever, et Euroopa Kohus on oma CIA Security International kohtuasjas tehtud kohtuotsuses leidnud, et siseriiklikku tehnilist eeskirja, mis on vastu võetud eirates direktiivi 83/189 artiklites 8 ja 9 sätestatud kohustusi, ei saa üksikisiku vastu kasutada.

33. Komisjon nõustub ühelt poolt sellega, et üksikisikute vahelise kohtuvaidluse kohta tehtud otsusega CIA Security Internationali kohtuasjas otsustati, et direktiivi 83/189 eirates vastuvõetud tehnilist eeskirja ei ole võimalik kohaldada ning et sellest otsusest tuleneb, et üksikisikute vahelise kohtuvaidluse korral on võimalik seda kohaldamata jätmist aluseks võtta. Komisjon lisab, et ei ole ühtegi põhjust, et sellist direktiivi 82/189 eiramisest tulenevat kohaldamata jätmist ei võiks rakendada ka maksekorralduse nõude korral, nagu põhikohtuasja puhul.

34. Teiselt poolt väidab komisjon, et sellist kohaldamata jätmist rakendatakse nii direktiivi 83/189 artiklis 8 sätestatud teatamiskohustuse rikkumise kui ka sama direktiivi artiklis 9 sätestatud õigusaktide vastuvõtmise edasilükkamisperioodist mittekinnipidamise korral. Vastab tõele, et riikliku tehnilise eeskirja vastuvõtmine pärast eelnõust teatamist, kuid edasilükkamisaja kestel, võtmata seejuures arvesse komisjoni ja teiste liikmesriikide märkusi või muid reaktsioone, võib tekitada uusi takistusi liikmesriikidevahelisele kaubandusele, mis on samalaadsed nendega, mis tekivad siseriikliku tehnilise eeskirja vastuvõtmisel, eirates teatamiskohustust.

35. Itaalia valitsus, keda toetab Taani valitsus, märgib, et Euroopa Kohus on tunnustanud direktiivide teatavate sätete vahetut kohaldatavust selles tähenduses, et vaatamata sellele, et direktiivi sätteid ei ole nõuetekohaselt üle võetud, võivad üksikisikud teatavaid sätteid võtta aluseks oma nõuetele eeskirju rikkunud liikmesriigi vastu, kuid et Euroopa Kohus on samuti otsustanud, et selle põhimõtte laiendamine üksikisikute vahelistele suhetele tähendaks seda, et tunnustatakse ühenduse õigust võtta vastu vahetult kohaldatavaid sätteid, mis tekitavad üksikisikutele teatavaid kohustusi, samas kui ühendusel on selline õigus ainult nendes valdkondades, kus tal on õigus võtta vastu määrusi. Seega tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast, et direktiiviga ei saa tekitada üksikisikutele kohustusi ning seega ei ole direktiivi sätteid võimalik võtta aluseks eraisikutele esitatud nõuetele. Seda põhimõtet ei saa eirata ka osutades CIA Security Internationali kohtuotsusele. Mainitud kohtuotsuse resolutiivosa eesmärgiks ei tundu olevat kummutada põhimõtet, mille kohaselt direktiivil ei saa olla vahetult kohaldatavat mõju üksikisikute vahelistele horisontaalsuhetele.

36. Lisaks sellele märgivad Itaalia, Taani ja Madalmaade valitsused, et CIA Security Internationali kohtuotsuses on otsustatud üksnes seda, et direktiivi 83/189 artiklis 8 sätestatud teatamiskohustuse rikkumine ei võimalda kõnealust tehnilist eeskirja kohaldada. Kuid direktiivi 83/189 artikkel 9 erineb olulisel määral artiklist 8. Toodud tõlgendus põhineb artiklis 8 sätestatud ennetava kontrollimehhanismi tõhususe nõudel.

Seevastu direktiivi sätete mittekohaldamisel seoses artiklis 9 sätestatud õigusakti vastuvõtmise edasilükkamisajast mittekinnipidamisega ei ole tegemist komisjoni kontrollimehhanismi tõhususega seotud eesmärgiga. Sellises olukorras võimaldab asjaolu, et teatav liikmesriik ei ole järginud direktiivi 83/189 artikli 9 lõikes 3 sätestatud menetluseeskirja, komisjonil alustada eeskirju rikkunud liikmesriigi suhtes rikkumismenetlust.

37. Neist märkustest tulenevalt tuleb esmalt välja selgitada, kas direktiivis 83/189 sätestatud kohustuste eiramise õiguslikud tagajärjed on samased juhul, kui ei peeta kinni direktiivi 83/189 artiklis 9 sätestatud õigusaktide vastuvõtmise edasilükkamise tähtaegadest, ja juhul, kui rikutakse direktiivi 83/189 artiklis 8 sätestatud teatamiskohustust.

38. Seejuures tuleb meenutada, et CIA Security Internationali kohtuotsus käsitles tehnilist eeskirja, millest ei teatatud direktiivi 83/189 artikli 8 kohaselt ja seetõttu piirdub selle kohtuotsuse resolutiivosa vaid otsusega, et mainitud artikli kohaselt teatamata tehnilisi eeskirju ei kohaldata.

39. Samas on Euroopa Kohus selle otsuse põhjendavas osas vaadelnud ka direktiivi 83/189 artiklis 9 tulenevaid kohustusi. Toodud põhjendustest ilmneb, et võttes arvesse direktiivi 83/189 eesmärki ning artikli 9 sõnastust, tuleb mainitud kohustusi käsitleda samalaadsetena sama direktiivi artiklist 8 tulenevate kohustustega.

40. CIA Security Internationali kohtuotsuse punktis 40 on rõhutatud, et direktiivi 83/189 eesmärk on ennetava kontrollimehhanismi abil kaitsta kaupade vaba liikumist, mis on üks ühenduse alustalasid ning et mainitud kontrollimehhanism on tõhus, kui kõigist asjakohastest tehnilistest eeskirjadest eelnõudest tuleb teatada ning kui selliste eeskirjade vastuvõtmine ja jõustamine tuleb peatada artiklis 9 ette nähtud ajaks, välja arvatud eeskirjad, mille puhul meetmete kiireloomulisus õigustab erandi tegemist.

41. Sama kohtuotsuse punktis 41 on Euroopa Kohus märkinud, et teatamiskohustus ja peatamise tähtaeg annavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele ühelt poolt võimaluse uurida, kas konkreetne eelnõu loob EÜ asutamislepinguga vastuolus olevaid kaubandustakistusi või selliseid takistusi, mida tuleb vältida ühis- või ühtlustatud meetmete abil, ning teiselt poolt teha ettepanekuid kavandatud siseriiklike meetmete muutmiseks. Selline kord võimaldab komisjonil teha ettepanekuid või võtta vastu ühenduse standardeid, mis reguleerivad kavandatava meetmega hõlmatud valdkonda.

42. CIA Security Internationali kohtuotsuse punktis 50 toob Euroopa Kohus välja, et direktiivi eesmärk ei ole pelgalt komisjoni teavitamine, vaid selle üldisemaks eesmärgiks on vältida või piirata kaubandustakistusi, teavitada teisi liikmesriike ühes liikmesriigis kavandatavatest tehnilistest eeskirjadest, anda komisjonile ja teistele liikmesriikidele piisavalt aega reageerida ja teha ettepanekuid muudatusteks, mis aitaksid kavandatava meetmega põhjustatud kaupade vaba liikumise piiranguid vähendada, ning anda komisjonile piisavalt aega esitada ettepanek ühtlustava direktiivi kehtestamiseks.

43. Euroopa Kohus märkis samuti, et direktiivi 83/189 artiklite 8 ja 9 sõnastus on selge, kui see näeb ette siseriiklike õigusaktide eelnõude ühenduse tasandil kontrollimise

korra ning seab nende jõustumise kuupäeva sõltuvusse komisjoni nõusolekust või tema vastuseisu puudumisest.

44. Olles CIA Security Internationali kohtuotsuse punktis 48 nentnud, et direktiivi 83/189 eesmärk on kaitsta kaupade vaba liikumist ennetava kontrollimehhanismi abil ning et teatamiskohustus on ühenduse tasandil teostatava kontrolli üks olulisemaid vahendeid, leiab Euroopa Kohus, et kontrollimehhanism on veelgi tõhusam, kui direktiivi tõlgendada nii, et teatamiskohustuse eiramine kujutab endast olulise menetlusnormi rikkumist, mis toob kaasa asjassepuutuvate tehniliste eeskirjade kohaldamata jätmise üksikisikute suhtes, seega tuleneb punktides 40 kuni 43 toodud kaalutlustest, et direktiivi 83/189 artiklis 9 sätestatud õigusaktide vastuvõtmise edasilükkamistähtajast mittekinnipidamise näol on samuti tegemist olulise menetlusnormi rikkumisega, mis toob kaasa tehniliste eeskirjade kohaldamata jätmise.

45. Seega tuleb teiseks välja selgitada, kas tehniliste eeskirjade kohaldamata jätmine direktiivi 83/189 artikli 9 rikkumise tõttu võib olla aluseks nõude esitamisele lepingulisi õigusi ja kohustusi käsitleva tsiviilkohtumenetluse raames, mille poolteks on üksikisikud.

46. Esmalt tuleb märkida, et sellelaadse tsiviilkohtumenetluse puhul võib tehniliste eeskirjade vastuvõtmine direktiivi 83/189 artikli 9 sätteid rikkudes takistada neile eeskirjadele mittevastava toote kasutamist või turustamist.

47. Sellise olukorraga on tegemist põhikohtuasja puhul, kus Itaalia õigusaktide kohaldamine oli takistuseks Unileveri poolt müüki pandud ekstra-neitsioliiviõli turustamisele.

48. Seejärel tuleb meenutada, et kohtuotsuses, mis tehti õigusvastaseid kaubandustavasid keelustavaid riiklikke sätteid käsitlevas CIA Security Internationali kohtuasjas, mille poolteks olid konkureerivad ettevõtjad, toodi esitatud eelotsuse küsimustele antud vastustes välja asjaolu, et kohaldamata jätmine on teatamiskohustuse rikkumise õiguslik tagajärg.

49. Niisiis tuleneb Euroopa Kohtu kohtupraktikast, et direktiivi 83/189 artikli 8 kohaselt teatamata jäetud tehnilise eeskirja kohaldamata jätmist võib käesoleva kohtuotsuse punktides 40 kuni 43 toodud põhjustel tuua välja nõude alusena üksikisikute vahelises kohtuvaidluses. Sama kehtib ka sama direktiivi artiklis 9 sätestatud kohustuste eiramise suhtes ning seejuures ei ole alust käsitleda erinevalt õigusvastase konkurentsiga seotud üksikisikute vahelisi kohtuvaidlusi, nagu CIA Security Internationali kohtuasja puhul ja lepinguliste õiguste ja kohustustega seotud üksikisikute vahelisi kohtuvaidlusi, nagu põhikohtuasja puhul.

50. Kuigi vastab tõele, nagu seda on märkinud ka Itaalia ja Taani valitsused, et direktiiv ei saa ise luua kohustusi üksikisikule ja seega ei saa suhetes üksikisikuga ka direktiivile endale tugineda (vt 14. juuli 1994. aasta otsust kohtuasjas C-91/92: Faccini Dori, EKL, lk I-3325, punkt 20), ei saa seda kohtupraktikat kohaldada olukorras, kus olulise menetlusnormi rikkumisena käsitletav direktiivi 83/189 artikli 8 või artikli 9 rikkumine toob kaasa sellise tehnilise eeskirja kohaldamata jätmise, mis on vastu võetud üht neist artiklitest rikkudes.

51. Sellises olukorras ja vastupidiselt mainitud kahe valitsuse poolt välja toodud direktiivide ülevõtmata jätmise kohtupraktika aluseks olevale põhjendusele, ei määrata direktiiviga 83/189 mitte mingil määral kindlaks õigusliku eeskirja sisu, mille alusel riiklik kohtunik peaks lahendama talle esitatud kohtuvaidluse. Direktiiviga ei looda seega üksikisikute jaoks ei õigusi ega kohustusi.

52. Võttes arvesse kõiki eelnevaid kaalutlusi, tuleb esitatud küsimusele vastata, et siseriiklik kohus peab tsiviilmenetluse käigus, mille poolteks on üksikisikud ja mis käsitleb lepingulisi õigusi ja kohustusi, jätma kohaldamata siseriikliku tehnilise eeskirja, mis on vastu võetud direktiivi 83/189 artiklis 9 sätestatud õigusaktide vastuvõtmise edasilükkamisaja kestel.

Kohtukulud

53. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Itaalia, Belgia, Taani ja Madalmaade valitsuste, ning Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse see kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates Pretore di Milano 6. novembri 1998. aasta määrusega esitatud küsimusele, otsustab:

Siseriiklik kohus peab tsiviilmenetluse käigus, mille poolteks on üksikisikud ja mis käsitleb lepingulisi õigusi ja kohustusi, jätma kohaldamata siseriikliku tehnilise eeskirja, mis on vastu võetud nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/189/EMÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest teatamise kord, mida muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. märtsi 1994. aasta direktiiviga 94/10/EÜ, millega muudetakse oluliselt teist korda direktiivi 83/189/EMÜ, artiklis 9 sätestatud õigusaktide vastuvõtmise edasilükkamisaja kestel.

Rodríguez Iglesias	Sevón	Schintgen
Kapteyn	Gulmann	Puissochet
Ragnemalm	Wathelet	Skouris

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 26. septembril 2000 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

R. Grass

G. C. Rodríguez Iglesias